

Nastava uopšte, a posebno nastava maternjeg jezika u dopunskoj školi ima za cilj da integriše svu decu i mlade ljude, sa svim njihovim specifičnim biografijama, nasleđima, preduslovima i osobinama, u zajedničku realnost unutar razreda i škole. Zadatak je da se razviju pravila i načini ponašanja koji vode plodotvornom zajedničkom radu. Pri tom nastava i nastavnici imaju obavezu da uzimaju u obzir i sa učenicima govore o konfliktima koji nastaju, kao i da nađu mogućnosti rešavanja eventualnih problema.

Konflikti su u svakodnevnom zajedničkom životu u školi neizbežni. Do njih dolazi po pravilu onda kada su interesi pojedinaca ili grupa suprotstavljeni interesima drugih pojedinaca ili grupa. Razlog tome mogu biti nesuglasice u zajedničkom radu, ili, takođe, predrasude i protivrečna mišljenja.

U poređenju s plurikulturalnim razredom u redovnoj školi, grupe u dopunskim školama maternjeg jezika odlikuje jezička i kulturna homogenost. Ali, i na nastavi maternjeg jezika u dopunskoj školi mora se razviti sposobnost viđenja plurikulturalne zajednice i društva imigracione zemlje kao realnosti i kao činjenice koja se podrazumeva. Jedino tako je moguće na reflektujući i racionalan način rešavati konflikte. Svaki učenik i svaka učenica pripada, istina, nekoj određenoj etničkoj grupi, ali je pre svega deo jedne druge, veće grupe. U skladu sa time, važno je prilikom traženja rešenja za konflikte ne orijentisati se prema pripadnosti etničkoj grupi, nego prema pripadnosti realnoj plurikulturalnoj zajednici i društvu. Za izgradnju interkulturalne kompetencije, o kojoj je ovde reč, dopunska nastava maternjeg jezika može takođe dati značajan doprinos.

U zadatke nastavnika ubraja se obaveza tematizovanja konflikata i školovanje kompetencija opažanja, refleksije i delanja kod učenika. Pri tom je cilj da se nađu i isprobaju strategije savlađivanja i rešavanja konflikata koje su poželjne za kooperaciju i duševno zdravlje svih učesnika. Podrazumeva se da rešenja konflikata ne smeju izazvati nove stigmatizacije, ne smeju cementirati predrasude i ne smeju doprineti učvršćivanju frontova učesnika konflikata. Pri tom se nikako ne radi o uspostavljanju harmonije u razredu samo na trenutak; mnogo je važnije da ove nastavne sekvence predstavljaju pripremu za život u društvu. S obzirom na značaj ove teme, kooperacija dopunske nastave maternjeg jezika i redovne nastave, tj. nastavnika obeju škola, bila bi izuzetno poželjna.

U nastavku ponovo predstavljamo sedam predloga za nastavu koji na različitim nivoima pokazuju kako učenici mogu u oblastima kompetencije opažanja, refleksije i delanja raditi na nadređenim kompetencijama – socijalnoj kompetenciji i kompetenciji za rešavanje konflikata. Kompetencije koje su ovde u fokusu nalaze se u pregledu na kraju priručnika. Preporuke za određene razrede i nivoe znanja su date široko; većinu predloga je moguće neznatno prilagoditi i izvoditi ih i sa nižim ili višim nivoima od preporučenih. Odlučujuću ulogu u izgradnji pomenutih kompetencija, stavova i načina ponašanja ponovo igraju nastavnici, koji i ovde moraju biti pažljivi i brižljivi moderatori, treneri i pratioci procesa učenja i načina ponašanja.